

Warszawa, dnia 25.10. 2013 r.

PG IV KSK 1484/13

GABINET MARSZAŁKA SENATU

wpłynęło dn. 28.10.2013 r.
nr. 4896 podpis. Upiór

Pan

Bogdan Borusewicz

Marszałek Senatu

Rzeczypospolitej Polskiej

SEKRETARIAT
Biura Prac Senackich
wpłynęło dn. 28.10.13
nr. 89.05 podpis

Sumary Pełni Monarcha

Odpowiadając na przekazane przy piśmie z dnia 23 września 2013 r. o numerze BPS/043-39-1718-PG/13 oświadczenie Pana Senatora Grzegorza Wojciechowskiego i innych Senatorów, złożone podczas 39. posiedzenia Senatu Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 20 września 2013 r. dotyczące wyroków Sądu Rejonowego w Skierniewicach IX Zamiejscowego Wydziału Karnego z siedzibą w Rawie Mazowieckiej, tj. wyroku prawomocnego o sygn. IX K 607/13 i wyroku nieprawomocnego o sygn. IX K 475/13, uprzejmie przedstawiam, co następuje.

Wyrokiem z dnia 11 września 2013 r., sygn. IX K 607/13 sąd ten uznał Mirosława Józefa C. (ur. 6.11.1953 r.) za winnego tego, że w dniu 12 czerwca 2013 r. o godzinie 20.40 w Cielądzu woj. łódzkiego, prowadził po drodze publicznej rower, znajdując się w stanie nietrzeźwości, wyniki: I- 0,25 mg/l, II- 0,28 mg/l alkoholu w wydychanym powietrzu, a ponadto nie zastosował się do orzeczonego przez Sąd Rejonowy w Rawie Mazowieckiej wyrokiem, sygn. akt II K 243/11 zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych jednośladowych i rowerów w ruchu lądowym na okres 4 lat, przy czym czynu tego dopuścił się w ciągu 5 lat, po odbyciu co najmniej 6 miesięcy kary pozbawienia wolności za umyślne przestępstwo podobne, tj. popełnienia czynu z art. 178a § 2 k.k. i art. 244 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i w zw. z art. 64 § 1 k.k. i za to na podstawie art. 244 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k., art. 58 § 3 k.k., art. 34 § 2 k.k. i art. 35 § 1 k.k. skazał go, na karę roku i 9 miesięcy ograniczenia wolności z obowiązkiem wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 30 godzin w stosunku miesięcznym.

Sąd na podstawie art. 42 § 2 k.k. orzekł wobec oskarżonego środek karny w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych i rowerów w ruchu lądowym na okres 5 lat.

Na mocy art. 49 § 2 k.k. orzekł od oskarżonego świadczenie pieniężne w kwocie 1.000,00 zł na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej Bank Gospodarstwa Krajowego.

Sąd na podstawie art. 627 k.p.k. zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa koszty sądowe w sprawie w kwocie 270,00 zł.

Wyrok ten nie został zaskarżony przez strony i uprawomocnił się w dniu 18 września 2013 r.

Zawarte zatem w cytowanym wyżej oświadczeniu Panów Senatorów twierdzenie, że prokurator zaskarżył ten wyrok, domagając się wymierzenia 60-letniemu oskarżonemu kary roku bezwzględnego pozbawienia wolności nie koreluje z rzeczywistym stanem rzeczy, bowiem ma on do wykonania orzeczoną karę roku i 9 miesięcy ograniczenia wolności.

Wyrokiem zaocznym z dnia 14 sierpnia 2013 r., sygn. IX K 475/13 sąd uznał Janusza P. (ur. 19.12.1958 r.) za winnego tego, że w dniu 8 czerwca 2013 roku w miejscowości Sadkowie woj. łódzkiego kierował rowerem po drodze publicznej, będąc w stanie nietrzeźwości – wynik badania alkosensorem I - 1,14 mg/l, II - 1,16 mg/l alkoholu w wydychanym powietrzu, pomimo orzeczonego przez Sąd Rejonowy w Rawie Mazowieckiej, sygn. akt II K 509/10 zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych jednośladowych i rowerów, przy czym występku tego dopuścił się przed upływem 5 lat po odbyciu kary co najmniej 6 miesięcy pozbawienia wolności za podobne przestępstwo umyślne, tj. popełnienia czynu z art. 178a § 2 k.k. i art. 244 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. oraz art. 64 § 1 k.k. i za to na podstawie art. 244 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k., art. 58 § 3 k.k., art. 34 § 2 k.k. i art. 35 § 1 k.k. skazał go, na karę roku i 6 miesięcy ograniczenia wolności z obowiązkiem wykonywania nieopłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 30 godzin w stosunku miesięcznym.

Sąd na podstawie art. 42 § 2 k.k. orzekł wobec oskarżonego środek karny w postaci zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych jednośladowych i rowerów w ruchu lądowym na okres 5 lat.

Na mocy art. 72 § 1 pkt 5 k.k. zobowiązał oskarżonego do powstrzymania się od nadużywania alkoholu.

Sąd na podstawie art. 627 k.p.k. zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa koszty sądowe w całości w kwocie 390,00 zł.

Wyrok ten zaskarżył w części dotyczącej kary na niekorzyść oskarżonego Prokurator Rejonowy w Rawie Mazowieckiej.

We wniesionej w dniu 16 września 2013 r. apelacji prokurator wyrokowi temu zarzucił rażąco niewspółmierność kary, poprzez orzeczenie wobec Janusza P. kary roku i 6 miesięcy ograniczenia wolności z obowiązkiem wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 30 godzin w stosunku miesięcznym jako kary rażąco łagodnej i nieuwzględnienie w sposób wystarczający stopnia winy, stopnia społecznej szkodliwości czynu, warunków i właściwości osobistych oskarżonego oraz nie realizującej w wystarczającej mierze celów kary w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa, z jednoczesnym niedostatecznym uwzględnieniem celów zapobiegawczych i wychowawczych, jakie kara ma osiągnąć w stosunku do oskarżonego.

Prokurator, stawiając ten zarzut, wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku, poprzez orzeczenie wobec oskarżonego kary roku pozbawienia wolności oraz środka karnego w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych i rowerów na okres 5 lat.

Prokurator w uzasadnieniu apelacji podkreślił, że Janusz P. był uprzednio wielokrotnie karany za przestępstwa. W latach 2001-2010 był czterokrotnie skazany za występki z art. 178a § 2 k.k., polegające na prowadzeniu roweru w stanie nietrzeźwości, a następnie za tego rodzaju czyn pozostający w zbiegu kumulatywnym z czynem z art. 244 k.k. polegającym na niezastosowaniu się do orzeczonego przez sąd zakazu prowadzenia pojazdów.

Prokurator w uzasadnieniu wniesionego środka odwoławczego, zwrócił uwagę, że Janusz P. zarzucanego mu w niniejszej sprawie czynu z art. 178a § 2 k.k. i art. 244 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., dopuścił się w warunkach powrotu do przestępstwa określonych w art. 64 § 1 k.k., bowiem popełnił go w ciągu 5 lat po odbyciu co najmniej 6 miesięcy kary pozbawienia wolności orzeczonej za umyślne przestępstwo podobne.

Oskarżony, po upływie niewiele ponad roku od opuszczenia zakładu karnego, popełnił po raz kolejny tego samego rodzaju czyn. W ocenie tego czynu, nie bez znaczenia jest także wysokie stężenie alkoholu, pod wpływem którego znajdował się on w czasie jego popełnienia. Pomimo tych okoliczności sąd I instancji zdecydował się orzec karę łagodniejszego rodzaju jaką jest kara ograniczenia wolności. Kara ta, nawet powiązana z nałożonymi obowiązkami i zakazem prowadzenia pojazdów, nie jest w stanie spełnić swych celów. Janusz P. bowiem nadużył stosowanych wobec niego dotychczas dobrodziejstw w postaci kar orzekanych z warunkowym zawieszeniem ich wykonania.

Prokurator w uzasadnieniu apelacji także podkreślił, że biorąc pod uwagę uprzednią karalność oskarżonego i popełnienie szeregu tego samego rodzaju czynów skierowanych przeciwko bezpieczeństwu ruchu drogowego, zasadnym jest też orzeczenie wobec niego środka karnego w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych i rowerów, a nie ograniczenia go tak – jak uczynił to sąd I instancji – jedynie do jednośladowych pojazdów mechanicznych i rowerów. Oczywiście przedmiotowego przestępstwa oskarżony dopuścił się, jadąc w stanie nietrzeźwości rowerem, jednakże wspomniana wyżej swoista uporczywość oskarżonego wskazuje na konieczność orzeczenia wobec niego zakazu obejmującego wszelkie pojazdy mechaniczne, co może uchronić go od popełnienia przestępstwa o zdecydowanie większych skutkach.

Zdaniem apelującego prokuratora, kara ograniczenia wolności połączona z tak określonym środkiem karnym, orzeczone względem wielokrotnie karanego oskarżonego, nie osiągnie swych celów w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa. Trudno bowiem zrozumieć swoiste premiowanie sprawcy popełniającego kolejny, tego samego rodzaju czyn, karą łagodniejszego rodzaju.

Z poczynionych ustaleń wynika, że Sąd Okręgowy w Łodzi Wydział Karny Odwoławczy nie wyznaczył dotychczas terminu rozprawy apelacyjnej w tej sprawie o sygn. V Ka 1406/13.

Prokurator Generalny, zgodnie z zasadą niezależności prokuratorów, nie ma wpływu na dalszy etap postępowania odwoławczego w tej sprawie.

Co do zasadności popierania apelacji Prokuratora Rejonowego w Rawie Mazowieckiej przed Sądem Okręgowym w Łodzi zajmie odpowiednie stanowisko prokurator Prokuratury Okręgowej w Łodzi wyznaczony do uczestniczenia w postępowaniu odwoławczym.

Należy zaznaczyć, iż w tej kategorii spraw, podobnie jak i w innych, prokuratorów w rozstrzyganiu zagadnień faktycznych i prawnych przede wszystkim obowiązują wymogi wskazane w przepisach kodeksów: karnego i postępowania karnego. Prokuratorzy w podejmowaniu decyzji kierują się wskazaniem wiedzy i doświadczenia życiowego, uwzględniając poglądy judykatury i doktryny.

Problem nieskuteczności zwalczania zjawiska kierowania w stanie nietrzeźwości innymi pojazdami niż mechaniczne, a w szczególności rowerem, za pomocą kryminalizacji i stosowania surowych sankcji dostrzeżono znacznie wcześniej w Prokuraturze Generalnej.

W piśmie z dnia 21 marca 2012 r., nr PG VII G 0280/2/12, skierowanym do Ministra Sprawiedliwości podniosłem, że kryminalizacja zachowania określonego w art. 178a § 2 k.k. nie doprowadziła do jego skutecznego ograniczenia. Natomiast statystyki wskazują, iż postępowania o czyn z art. 178a § 2 k.k. stanowią znaczny odsetek spraw zawisłych w prokuraturach, zwłaszcza obejmujących swą właściwością tereny małych miejscowości oraz wiejskie. Istniejące rozwiązanie powoduje, iż sprawy z art. 178a § 2 k.k. w bardzo dużym stopniu absorbują organy ścigania i wymiaru sprawiedliwości oraz generują znaczne koszty, w tym społeczne, co jest zupełnie niewspółmierne do osiąganych rezultatów w zakresie ograniczania tego zjawiska. W konkluzji stwierdzono, że co najmniej takie same rezultaty można osiągnąć, dokonując przekwalifikowania czynu określonego w art. 178a § 2 k.k. do kategorii wykroczeń i stosowania wobec sprawców kary grzywny lub krótkotrwałego

aresztu. Pozwoli to na odciążenie wymiaru sprawiedliwości znaczną ilością spraw o niewielkim ładunku społecznej szkodliwości i koncentrację na zwalczaniu przestępczości stanowiącej poważne zagrożenie dla społeczeństwa.

Wymaga odnotowania fakt, że w dniu 27 września 2013 r. została uchwalona ustawa o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw, która wprowadza kontrawencjonalizację czynu polegającego na prowadzeniu w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego innego pojazdu niż mechaniczny na drodze publicznej, w strefie zamieszkania lub strefie ruchu. Zgodnie z przywołaną ustawą art. 178a § 2 Kodeksu karnego, który kryminalizował powyższy czyn został uchylony (art. 12 pkt 3 ustawy zmieniającej). Natomiast w Kodeksie wykroczeń w art. 87 dodano § 1a, który za powyższe zachowanie przewiduje sankcje w postaci kary aresztu albo grzywny nie niższej niż 50 zł. Nadto w razie skazania za wymienione wykroczenie sąd będzie mógł orzec także środek karny w postaci zakazu prowadzenia pojazdu określonego rodzaju (art. 87 § 4 k.w.).

Ustawa z dnia 27 września 2013 r. została podpisana przez Prezydenta RP w dniu 18 października 2013 r., a wyżej przedstawione zmiany wejdą w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia ustawy (art. 56 pkt 1 ustawy).

W zakresie pytań o niektóre dane statystyczne dotyczące omawianego zjawiska należy zauważyć, iż częściowo zostały one zawarte w uzasadnieniu projektu tej ustawy (druk sejmowy nr 870).

Z przedstawionych danych wynika, że za czyn z art. 178a § 2 Kodeksu karnego skazano: w 2004 r. – 59 135 osób, w 2005 r. – 62 611 osób, w 2006 – 60 694 osób, w 2007 r. – 53 675 osób, w 2008 r. – 39 982 osób, w 2009 r. – 52 354 osób, w 2010 r. – 50 146 osób i w 2011 r. – 50 959 osób. W zakładach karnych za to przestępstwo według stanu na dzień 31 grudnia przebywało: w 2006 r. – 352 osoby, w 2007 r. – 1750 osób, w 2008 r. – 10 928 osób, w 2009 r. – 13 237 osób, w 2010 r. – 12 966 osób i w 2011 r. – 12 794 osoby.

Na podstawie raportu Zdarzenia drogowe z udziałem rowerzystów w latach 2008 - 2011 opracowanego przez Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad można stwierdzić, że tylko co czternasty rowerzysta uczestniczący w zdarzeniu

drogowym znajdował się pod wpływem alkoholu, a odsetek zdarzeń, w których sprawcą był rowerzysta pod wpływem alkoholu lub innego środka wynosi 5%. W odniesieniu do ogółu zabitych w wypadkach spowodowanych przez wszystkich nietrzeźwych uczestników ruchu drogowego, zabici w wypadkach spowodowanych przez nietrzeźwych rowerzystów stanowią 2 - 3 %. W przeciwieństwie do wypadków powodowanych przez nietrzeźwych kierowców są to niemal wyłącznie sami sprawcy. W latach 2006 - 2011 wydarzył się tylko jeden wypadek spowodowany przez nietrzeźwego rowerzystę, w którym zginęła inna osoba.

Na podstawie raportów dotyczących wypadków drogowych w Polsce, które corocznie opracowywane są w Komendzie Głównej Policji można wskazać poniższe dane. W 2012 r. nietrzeźwi użytkownicy dróg spowodowali 3 407 wypadków (9,2% ogółu wypadków), w których śmierć poniosło 475 osób (13,3% ogółu zabitych). Najliczniejszą grupę nietrzeźwych sprawców wypadków stanowili kierujący pojazdami, którzy spowodowali 2 336 wypadków, w których zginęło 306 osób. W porównaniu z 2011 r. nastąpił spadek liczby wypadków spowodowanych przez nietrzeźwych kierujących o 381 (14%), natomiast wzrosła liczba zabitych (2%).

W grupie nietrzeźwych kierujących największe zagrożenie bezpieczeństwa stanowili kierujący samochodami osobowymi, którzy spowodowali 1 742 wypadki (74,6% wypadków spowodowanych przez nietrzeźwych kierujących). W wypadkach zawinionych przez nietrzeźwych kierujących samochodami osobowymi zginęły 242 osoby (79,2% śmiertelnych ofiar zdarzeń spowodowanych przez nietrzeźwych kierujących; w 2011 r. – 88,3%). W grupie nietrzeźwych użytkowników dróg rowerzyści spowodowali 206 wypadków (8,8%), w których zginęły 23 osoby (7,5%).

Nietrzeźwi kierujący pojazdami w 2011 r. spowodowali 2717 wypadków, w których zginęło 300 osób, w 2010 r. - 2455 wypadków, w których zginęło 248 osób, w 2009 r. – 3007 wypadków, w których zginęły 333 osoby, a w 2008 r. – 2785 wypadków, w których zginęło 356 osób.

2 miesiąc
A. S. M.

Andrzej Seremet